

Y.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

Esas No: 1980/ 346

80/438

CEZA : 1980/346 sayılı kararın 4. maddesi kapsamına giren, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/b maddesindeki bağlantı koşuluna taşıyan suçlara ait davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği Hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : 1-Erol Ayten, 2-Hasan Ulutaş

OLAY : 25.8.1978 tarihinde sanıkların S.İ.Y.Ö.D. birliği tarafından hazırlanmış olan " Faşist teröre karşı savaşalım " başlıklı bildiriye 1630 sayılı Yasa'nın 39. maddesinde belirtilen şartlara riayet etmeksizin hükümet meydanında dağıttıkları, suçüstü zabıt varakası ve sanıkların ikrarları ile anlaşıldığından, Sivas Cumhuriyet Savcılığı'na düzenlenen 26.8.1978 günlü iddianamede eylemlerine uyan 1630 sayılı Yasa'nın 70. maddesi uyarınca cezalandırılmaları ve yargılamanın 3005 sayılı yasa hükümlerine göre yapılması istemi ile Sivas Asliye Ceza Mahkemesi'nce kamu davası açılmıştır.

Sivas Asliye Ceza Mahkemesi : 16.10.1979 tarihinde, Esas 1978/671 Karar, 1979/575 sayılı ile sanıkların eylemlerinin Türk Ceza Yasası'nın 142/1. maddesi kapsamında ve Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevine giren suç oluşturduğunu, ancak bölgede sıkıyönetim ilân edilmiş olup suç, sıkıyönetim mahkemelerinin görevine girdiği gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

Erzincan-Sivas İlleri Sıkıyönetim Bölge Utanlığı Askerî Mahkemesi : 5.8.1980 gününde, 1980/253 Esas sayılı ile, sanıklara atılı suçun niteliği itibarı ile sıkıyönetim ilânı neden olan eylemlerden olmadığı, Sivas ilinde sıkıyönetimin kalkmış olduğu gerekçesi ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özdemir, İsmail Oğuz, Orhan Erdem, Şeref Tolungüç, Servet Özün ve Hasan Çelikkale'nin katıldığı 8.12.1980 günü toplantıda, geçici raporör hakim Fulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli, Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın Askerî Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Çurmuş Çamcıoğlu'nun Askerî, Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yavuz Ügüt'ün adli yargı'nın görevli olduğunu belirten sözlü açıklamaları dinlenildikten sonra gereği görüldüğü düşüldü :

Suç, 26.12.1978 günü ilân edilerek Sivas İlini de iline alan sıkıyönetim yaklaşımları olarak 4 ay önce, 25.8.1978 tarihinde işlenmiştir.

Görevli yargı yerini belirlemede Millî Güvenlik Konseyi'nin 7 sayılı Kararının 4. ve 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13. maddelerinin birlikte gözönünde tutulmalıdır.

İncelenen dosya içeriğinden, sanıklara atılı suçun siyasal ve ideolojik saikle işlendiği, devletin varlığına yönelik eylemlerin Millî Güvenlik Konseyinin 7 sayılı kararının 4. maddesi kapsamına girdiği; 1402 sayılı Yasa'nın 13/a koşulu dışında kalmasına karşın Cumhuriyeti, Vatan ve Millet bütünlüğünü yıkmak için işlenen ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan bu tür davalarla, bu ortamı yaratmak için girişilen propoganda eylemlerinin ortak ve genel amaç içerisinde bağlantısını ve bu davalarla da yargılama görevinin askeri yargı yerine ait olmasını kabul etmek gerekir.

Bu nedenle Erzincan-Sivas İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin 5/8/1980 günlü 1980/253 Esas sayılı başvurusunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale katılmamışlardır.

SÖMÜC : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Erzincan-Sivas İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 8.12.1980 tarihinde kesin olarak karar verildi.

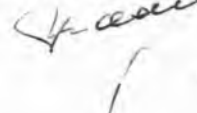
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdemir

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Orhan Erdem

Üye

Şeref Tolungüç

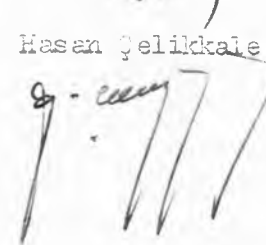
Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

S/k

KARŞI OY YAZISI

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesi: (Sıkıyönetim ilanına sebep olan suçların, sıkıyönetim ilanından evvel işlemiş olanlarla sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el duğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılır.) hükmünü taşımakta idi.

Bu maddenin yazılış biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim mahkemelerinin baktığı suç türünden olan suçlarla ilgili dava dosyaları görevsizlik kararıyla bağlanarak sıkıyönetim mahkemelerine gönderiliyordu.

Böylece geniş bir yoruma meydan vermemek için madde yeniden:

"a) Sıkıyönetim ilan edilen bölgelerde, sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin suçları.....sıkıyönetim ilanından en çok 3 ay önce işlenmiş olanlarla;

b) Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır....." biçiminde düzenlenmiştir. Bu tadilat hernekadar M.C.K. tarafından yapılmış ise de, maddenin tadilat çalışmalarını daha önceden başladığı için bu çalışmalarda gerekçeler üzerinde durulmamış, gerekmemektedir.

Madde yeniden düzenlenirken hükümetçe "sıkıyönetim ilanına sebep olan olaylara ilişkin suçlar" deyişi kullanılarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş Milli Savunma Komisyonu, Türk Ceza Kanunu'nda olmadığından ve bu nedenle de yanlış anlamlara sebebiyet verdiğinden (umumi ve müşterek gaye) ibaresinin metinden çıkarmış, ancak sıkıyönetim mahkemelerinin yükünü hafifletmek için 1 yıllık süre kaydını getirmiştir. Bu süre Adalet ve Plan Komisyonlarında 3 aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak Plan Komisyonu maddenin (b) bendinin düzenlenirken Milli Savunma ve Adalet Komisyonlarından ayrılmış, sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan örgütsel davaların suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları aranmasızın, örgütün genel amacı doğrultusunda bir mahkemede birleştirilmesinin için, suçlar arasında klasik irtibat kavramı yerine geniş ve genel gaye içerisinde irtibat..... biçiminde bir değişiklik yapılmış ve madde aynı manaya gelen "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan" ibaresi ile Milli Güvenlik Konseyi'nce kabul edildiğine göre aynı gerekçelerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu görüşmelerin ışığı altında ele alınıp irtibatı ve dolayısıyla görevi tayin etmek gerekcektir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için sıkıyönetim ilanını gerektiren bir olay olacak, bu olayın oluşturduğu veya 6136 sayılı kanunun 12. maddesinin ihlal eden suç sıkıyönetim ilanından en çok 3 ay önce işlenmiş olacaktır. (b) bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre sıkıyönetim mahkemelerince el konulmuş bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki "..... umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı....." ibaresinin boyunlarına tayin ve tesbit etmek uygulamanın en önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tetvin edilirken, sıkıyönetim mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin amacı, süreyle hudutlandırılması, buna rağmen bir örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının zorunlu olması gibi görüşler nazara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre el konulan bir suç ile somut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyeti dışına taşmaması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmayacağı inancındayız.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 Nolu Kararına gelince :

Milli Güvenlik Konseyi, 1 Nolu bildirisi ile, 334 sayılı Anayasa'nın 124. maddesi

deki koşulları hazırlayan olayları da belirterek bütün yurtta sıkıyönetim ilan ettiği göre sıkıyönetim ilan nedenlerini genişlettiği, bu genişletmeye göre sıkıyönetim kanunu uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla sıkıyönetim ilan neder olup olamayacağı hususundaki tereddüdü gidermek bazı suçlarda ihtas etmek amacıyla (7) nolu kararını yayınladığı bu kararın 4. maddesinde: "1402 sayılı sıkıyönetim kanunu hükümlerine göre sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren suçlarla, cumhuriyete, milli güvenlik konseyinin varlığına, bildiri emir ve kararlarına, vatan ve milletin bütünlüğüne, bağımsızlığına, bölünmezliğine, milli güvenliğe, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik işlenen tüm suçlara sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır". kuralını vazettiği, kararda genel hatları ile belirtilen suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanununun ve bu kanuna atıfta bulunan sıkıyönetim kanununda mevcut olduğü halde ayrıca burada sayılmaları bu suçları oluşturan olayların da sıkıyönetim ilan nedeni olduğü nun vurgulanmak istendiği kanısına varılmıştır.

4 Bu karardan 4 gün sonra yine aynı ikadece 19.9.1980 tarih 2301 sayılı kanununa sıkıyönetim kanununca yapılan değişiklik 21.9.1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu değişiklikle mezkür kanunun 13/a. maddesindeki 3 aylık süre getirildiği, bu üstül hükmünün geçmişe de (makabline) uygulanacağı, 7 Nolu kararın (4.) maddesinin, sıkıyönetim kanunuyla birlikte düşünülerek uygulama yapılması gerekeceği, binaen aleyh belirtilen sürenin Her ilde ilan edilmiş tarihi nazara alınarak-7 nolu kararda belirtilen suçlarda da aranacağı ayrıca, olayımızda sıkıyönetim kanununun 13/b. maddesinde ifadesinin bulan ve yukarıda açıklanan biçimde sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla da irtibatlı olma halini zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibarıyla işbu nedenlerle sıkıyönetim ilanından 3 aydan daha önce 5.10.1979 tarihinde ik edildiği iddia olunan dava konusu ~~suçlara~~ sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşüyle çoğunluk kararına karşıyız.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

o/T.